ALGEMENE BESCHOUWINGEN

- **Programmabegroting 2024-2027**

STEINS BELANG

Noud Claessens

John Cleuters

INLEIDING

Voorzitter, College, collega's van de Raad en inwoners van Stein hier aanwezig en ook de luisteraars en kijkers thuis, die deze raadsvergadering via de Lokale Omroep volgen.

Op de eerste plaats willen wij als Steins Belang een woord van dank uitspreken aan allen, medewerkers en bestuurders, die hebben gewerkt aan de totstandkoming van de programmabegroting 2024 met het meerjarig perspectief voor 2025, 2026 en 2027.

Voornoemde stukken worden goed leesbaar en netjes verzorgd gepresenteerd. Hiervoor onze dank.

Als Fractie Steins Belang geven wij graag ook onze visie over de voorliggende meerjarige programmabegroting.

Kijkend naar de voorliggende programmabegroting wil Steins Belang stilstaan bij de volgende hoofdthema's namelijk;

- Financiën
- Stein een betaalbare woongemeente
- Wonen in Stein
- Energie in Stein
- Leven in Stein
- Leren in Stein

En wij zullen een aantal zaken aanstrepen per onderwerp die in "de gemeente Stein nog niet af zijn" en zeker de aandacht verdienen.

Dat brengt mij bij de inhoud. En we starten met de zaken die in "de gemeente Stein nog niet af zijn".

GEMEENTE STEIN IS NOOIT AF

Voorzitter zoals reeds aangekondigd **"Stein is nooit af** " en wij zullen een aantal zaken opvoeren waarin er verbetering volgens ons zal moeten plaats vinden.

We starten met de brugstraat in oud Stein.

Voorzitter, we hebben als fractie Steins Belang al reeds eerder aandacht gevraagd door het stellen van schriftelijke vragen over de wateroverlast die ontstaat bij extreme regenval zoals in mei 2021, op 25 augustus 2023 en meer recent op 12 september 2023 in de Brugstraat in oud- Stein.

Vooral in de Brugstraat kan het rioolstelsel de aanvoer van water dan niet meer aan en spuit het water als een fontein uit de putdeksels en ontstaat er een soort van rivier vanaf de

Kelderstraat doorlopend naar de Kuiperstraat en eindigt in de Brugstraat met alle gevolgen van dien. Bewoners snappen nog altijd niet waarom, dit pijnpunt in het rioolstelsel in Stein, nog altijd niet is opgelost en sommige bewoners voelen zich genoodzaakt tot het plaatsen van zandzakken en schotten bij elk nieuws dat er weleens een forse bui zou kunnen aankomen.

Als fractie Steins Belang vinden wij dit een onwenselijke/ onhoudbare situatie en wij willen dat deze problematiek in samenspraak met de bewoners op een fatsoenlijke wijze moet worden opgelost. Indien de oplossing van dit probleem niet lukt binnen het bestaande budget riolering dan horen wij graag op korte termijn van het College welke oplossingsvarianten zij ziet en de daaraan verbonden kosten. Zo kunnen wij als Raad een goede afweging maken om het voor de aanwonenden eens en voor altijd een einde te maken aan deze onhoudbare situatie.

MOTIE “ZIN IN KOKEN”

Voorzitter, wij zullen als fractie Steins Belang samen met CDA Stein een motie indienen met de titel “Zin in koken” het onderwerp: betreft een Pilotproject met de naam “zin in koken” dat door de GGD en Maastricht University is ontwikkeld.

In de motie vragen wij het College te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het starten van een pilot in de Gemeente Stein in de mogelijk vorm van “zin in koken” met al eerst doelgroep de minima.

Het doel van de motie is om de inwoners van de gemeente Stein die op dit moment iets minder te besteden hebben, bewust te maken, dat met minder geld toch een gezonde en voedzame maaltijd op tafel kan worden gezet. Gezond eten draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners.

Ook is dit een aanvulling op de voorzieningen die er al zijn zoals, de voedselbank en voedselkastjes het stukje educatie over en bereiding van gezonde en betaalbare voeding ontbreekt nu nog.

Wij dienen deze motie in vanuit de **visie van Steins Belang iedereen doet mee, niemand hoeft aan de kant te staan.**

FINANCIËLE POSITIE GEMEENTE

Voorzitter, in tegenstelling tot vorige jaren is de septembercirculaire voor het eerst vertaald in deze begroting, dit geeft voor de aankomende begrotingsjaren een vollediger beeld.

In de begroting kunnen we lezen, dat we ons als gemeente in een uitdagende financiële situatie bevinden waarin we te maken krijgen met een financieel ravijn voor de jaren 2026 en 2027. De door het Rijk ingezette nieuwe financieringssystematiek van het Gemeentefonds leidt ertoe, dat gemeenten binnen afzienbare tijd in financieel zwaar

weer kunnen komen. Het jaar 2026 staat nu al te boek als het ‘Ravijnjaar’. Ook voor onze gemeente zal dit niet zonder gevolgen blijven.

Voorzitter, als we nu de begroting bekijken kunnen we gelukkig concluderen dat de Gemeente Stein nog altijd een positief saldo per begrotingsjaar heeft namelijk;

- 2023 2.506.000 euro
- 2024 4.401.000 euro
- 2025 561.000 euro
- 2026 812.000 euro

Wel zie je duidelijk de ravijnjaren 2026 + 2027 terug. Dit baart de fractie Steins Belang toch wel wat zorgen. Wij zijn van mening dat het in Den Haag toch eens echt tijd wordt om een langdurig en duurzaam beleid te gaan ontwikkelen. Als partner van de Rijksoverheid is het onmogelijk om toekomstbestendig beleid vast te stellen, als er alleen maar naar de waan van dag worden geleefd en ondoordacht paniekvoetbal wordt gespeeld. De inwoners van Stein verdienen beter.

Daarom steunen wij als fractie ook de oproep van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om indien noodzakelijk een niet sluitende begrotingen in te dienen, om zodoende het probleem eens echt in Den Haag duidelijke te maken.

Voorzitter, als we kijken naar de financiële risico’s naar de toekomst, dan worden er vanaf 2024 enkele extra uitgaven verwacht, onder meer op het gebied van Informatisering (ICT) en accommodaties. Ook zullen pas in 2024 de personele - en daarmee gepaard gaande financiële - effecten zichtbaar worden van de doorontwikkeling van de organisatie. Ten gevolge van die nog doorlopende doorontwikkeling zal ook in 2024 de post ‘inhuur’ nog hoger uitvallen. In deze begroting is veiligheidshalve maar een gedeelte van die hogere verwachting meegenomen en komt het college mogelijk nog met een aanvullende budgetvraag.

Daarnaast blijven de financiële risico’s rondom de Jeugdzorg, Xonar, de huisvesting van asielzoekers, statushouders en de vluchtelingen uit Oekraïne onduidelijk.

Voorzitter, in de begroting wordt voorgesteld terughoudend te zijn met aanvullende uitgaven vanuit het positieve begrotingssaldo van de eerstkomende twee jaar. Gezien alle risico’s die wij al hebben opgenoemd vinden wij dit een verstandige lijn.

Voorzitter, we gaan verder met STEIN EEN BETAALBARE WOONGEMEENTE

Voorzitter nogmaals, de gemeente Stein staat er op financieel gebied prima voor en dat willen wij zo houden! Wij vinden dat de inwoners van Stein hier ook van moeten profiteren. Daarom streeft Steins Belang ernaar de belastingdruk in onze gemeente, in lijn met de voorafgaande jaren, zo laag mogelijk te houden.

Als we kijken naar de voorliggende begroting dan kunnen we concluderen dat de woonlasten voor de burger, bescheiden, met maar 5% zijn gestegen.
Ondanks die stijging liggen de lasten voor de inwoners van Stein op het gemiddelde niveau van de provincie Limburg.

Voorzitter, dan zijn we alweer bij het volgende thema namelijk ENERGIE IN STEIN

Helaas is het thema van de betaalbare energie nog altijd actueel. Na het aflopen van het landelijke prijsplafond is het, maar afwachten hoeveel mensen in Nederland en ook in de gemeente Stein door de stijgende energiekosten weer in de problemen kunnen komen Als fractie zij we hierover bezorgd.

Voorzitter, De komende jaren staan we ten gevolge van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor grote opgaven op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Doormiddel van de energie visie 2024-2030 zullen wij als gemeente Stein proberen deze opgaves het hoofd te bieden. Een dergelijk programma moet ruimte bieden aan projecten die Stein als energie-neutrale gemeente op kaart zetten. Als fractie vinden wij, het goed dat er een visie met een uitvoeringsprogramma wordt opgesteld. Dit geeft een leidraad voor de toekomst. Wel vragen we ons af of het uitvoeringsprogramma in beton gegoten zal worden? Wij zien namelijk dat de wereld niet stil staat en de technische ontwikkelingen ons om de oren vliegen.

Voorzitter, het volgende thema is: WONEN IN STEIN

Voorzitter, Stein heeft door vergrijzing en vertrek van jongeren uit onze gemeente als één van de enige gemeente in Limburg op dit moment te maken met bevolkingskrimp. Daarnaast zit de woningmarkt in Stein nog steeds muurvast en er is weinig dynamiek op deze markt. Vraag en aanbod liggen nog steeds ver uit elkaar en ook in Stein is de huizenprijs relatief hoog.

Steins Belang wil door een gericht en divers aanbod huisvesting aan jongeren en ouderen bieden, zodat inwoners betaalbaar en kwalitatief hoogwaardig binnen onze gemeente kunnen blijven wonen.

Voorzitter, wanneer wij als fractie nu specifiek naar het thema wonen kijken, dan kunnen we zien dat de woonzorgvisie 2023-2028 met de titel “een goed thuis (voor iedereen)” dit jaar is vastgesteld.

Als we naar de voorliggende visie kijken dan kunnen we concluderen, dat de deze op de wensen van Steins Belang en ook het bestuursakkoord “Duurzaam bouwen met vertrouwen” aansluit. We zien dat er in de aankomende periode op het gebied van wonen en zorg een hoop werk verzet zal worden. Het streven is om +- 500 woningen toe te voegen aan de Steinse woningmarkt. Deze woningen zijn zowel voor ouderen als jongeren en starters bestemd.

Voorzitter, we kunnen constateren dat de bouwontwikkelingen in de Kern Elsloo, Nieuwdorp en Bramert Noord/Lindenhagen voortvarend worden opgepakt. Ongeveer 200 woningen *zull*en er extra worden gerealiseerd. De ontwikkeling van Bramert Noord/Lindenhagen is een langdurige wens van Steins Belang die nu eindelijk echt gerealiseerd gaat worden. Wel zijn wij van mening dat deze voortvarende aanpak ook in de Kern Stein moet worden voorgezet.

Voorzitter, als we dan toch kijken naar de kern Stein, hebben wij als fractie nog echt 1 prioriteit op het gebied van wonen en vooral zorg. Dit is de Moutheuvel. In de kern Stein is de Moutheuvel locatie met aanleunwoningen gevestigd en we kunnen constateren dat deze locatie een oude jas aanheeft.

Voorzitter, graag vernemen wij van het College, of de gesprekken die met de partners zijn gestart positief verlopen en bestaat er al duidelijkheid over de aftrap?

Voorzitter, het volgende thema is: LEVEN IN STEIN

Als fractie kijken we allereerst naar het Sociaal Domein.

Voorzitter, ongeveer 30% van onze begroting wordt voor het Sociaal domein gebruikt. Dit is ongeveer 30 miljoen voor het jaar 2024. Wij vinden het belangrijk, dat er grip en overzicht is over de uitgaven die, binnen het Sociaal Domein, worden gedaan.

Wij hebben als fractie bij de beschouwingen in 2022 het College nogmaals opgeroepen, om nu toch eens echt een start te gaan maken met het realiseren van een dashboard Sociaal Domein. Gelukkig kunnen we concluderen dat de boodschap is aangekomen. We beschikken nu als gemeente over dit dashboard, waarmee de volgende stap in data gedreven werken kan worden gezet. Wel vinden we het belangrijk dat de menselijke maat leidend is in het data gedreven werken.

Voorzitter, het baart onze fractie wel zorgen hoe we ons sociaal systeem in Nederland in de toekomst in stand kunnen houden. We zien landelijk, maar ook in Stein dat er handjes te kort komen in zowel de uitvoering van de zorg, als de mensen die indicatie afgeven. Graag ontvangen wij een reactie vanuit het College hoe er in de gemeente Stein wordt omgegaan met deze problematiek?

Toerisme is volop in ontwikkeling. Afgelopen periode zijn de routing en signing aangepakt. Ook op internationaal gebied ontstaan er door de ontwikkeling van het Landschapspark Maasvallei meer kansen.

Voor ons zou de kers op de taart een fiets/loopbrug tussen Nederland en België in het Landschapspark Maasvallei zijn. Daarom blijft onze partij het belang van een fiets/loopbrug tussen Nederland en België benadrukken.

Verder is er gewerkt, dan wel een financiële bijdrage geleverd, aan de verbetering van de toeristische hotspots, zoals het kasteelpark in Elsloo, de kasteelruïne en kasteelpark in Stein, en het Bath in Urmond en te veel om op te noemen.

Als we kijken naar de toekomst, dan zien we, dat nog een aantal projecten op de rol staan. Namelijk; het vaststellen van de toeristische visie en het verharden van de parkeerplaats bij hoofdingang van het Steinerbos en uiteindelijk zal er medio 2024 uitvoering worden gegeven aan de verharding van de parkeerplaats bij de Brasserie in het Steinerbos dit naar aanleiding van onze motie hierover.

De motie van Steins Belang werd unaniem aangenomen en de daadwerkelijk uitvoering zal dus in 2024 plaats vinden. Wel roepen wij op dat, indien mogelijk, dit voor het toeristische seizoen zal gaan plaatsvinden, om zodoende overlast van bezoekers te minimaliseren.
Na afronding van de reconstructie Mauritsweg en parkeren in het groen in het Steinerbos, is dit deel van het belevingspark weer bij de tijd en vormt het een waardevolle toevoeging aan onze recreatieve mogelijkheden.

Voorzitter, nu ga ik verder met het laatste onderwerp LEREN IN STEIN

Onderwijs is de sleutel tot het openen van de wereld, een paspoort naar vrijheid.

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) doet als leidraad dienst voor de ontwikkelingen op onderwijsgebied in de gemeente Stein voor de komende jaren. Onderdeel van dit IHP is onderwijshuisvesting, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Voorzitter, als we kijken naar onderwijshuisvesting in de gemeente Stein kunnen we concluderen, dat er een duidelijk toekomstplan is en we niet op onze handen zitten.

Voorzitter, wij hebben, als raad, al besloten dat er een uitbreiding zal gaan plaats vinden op de onderwijslocatie Groenewald, dit is een goede zaak.

Wel hebben wij als fractie een aantal zorgen of het bedrag wat wij als raad beschikbaar hebben gesteld voldoende is. Deze vraag komt niet uit de lucht vallen, want als we kijken naar de verbouwing van de locatie Avonturijn dan is deze ook niet binnen budget gebleven.

Wij willen van het College weten of onze zorgen terecht zijn en of dit nog effect gaat hebben op het tweede belangrijke project in het IHP namelijk de Maaskei in Urmond.

Voorzitter, ik ga afronden. De twee belangrijkste onderwerpen in de beschouwingen van Steins Belang zijn een oplossing voor de brugstraat en de motie “zin in koken”. Wij vragen hiervoor nogmaals uw aandacht.

Bedankt voor de aandacht en voor de kijkers thuis de tekst van onze beschouwingen is terug te vinden op onze website www.steinsbelang.nl.